



Umeå universitet
901 87 UMEÅ

Datum 2012-04-16
Dnr 32-2011-0674

Umeå universitets årsredovisning 2011 och relation till Uminova Holding AB

Riksrevisionen har granskat Umeå universitets årsredovisning, daterad 2012-02-16. Syftet har varit att bedöma om årsredovisningen är rättvisande. En uppföljande granskning har även gjorts av vilka åtgärder som universitetet har vidtagit med anledning av 2010 års granskning av universitetets relation till Uminova Holding AB.

Riksrevisionen vill efter granskningen av årsredovisningen och universitetets relation till Uminova Holding AB, fästa styrelsens uppmärksamhet på nedanstående.

Riksrevisionen önskar information senast 2012-06-21 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

Sammanfattning

Riksrevisionen har vid granskningen av årsredovisningen och universitetets relation till Uminova Holding AB, sammanfattningsvis gjort följande iakttagelser:

- I årsredovisningen redovisar Umeå universitet posten övriga förutbetalda intäkter i balansräkningen till 121 miljoner kronor. Riksrevisionens granskning visar att posten i huvudsak består av avgifter/överskott från genomförda utbildningar och avslutade uppdrag under 2011 och tidigare räkenskapsår, som rätteligen borde redovisats som intäkt av avgift i resultaträkningen.
- Umeå universitet har under 2011 gjort en förskottsutbetalning på 3,1 miljoner kronor till Uminova Holding AB samt har inte begärt någon ekonomisk ersättning för ordförandes arbete för holdingbolaget. Universitetet har inte säkerställt att dessa mellanhavanden är förenliga med bestämmelserna i kapitalförsörjningsförordningen (1996:1188), regeringens riktlinjer för holdingbolagen¹ samt EG-fördragets statsstödsregler (Artikel 87.1).

¹ Riktlinjer för utövande av statens äganderätt i vissa bolag knutna till universitet och högskolor (Utbildningsdepartementet 2002-12-19, U2002/4579/UH)



Felaktig redovisning av övriga förutbetalda intäkter

I årsredovisningen för 2011 redovisar Umeå universitet posten övriga förutbetalda intäkter i balansräkningen till 121 miljoner kronor (127 mnkr 2010). Posten utgörs av periodiserade intäkter av avgifter avseende uppdragsprojekt i den avgiftsfinansierade verksamheten inom såväl grundutbildningen som forskningen.

Som övriga förutbetalda intäkter ska redovisas under perioden erhållna intäkter som avser en kommande period. Detta innebär att i årsredovisningen ska som övriga förutbetalda intäkter, endast redovisas till Umeå universitet inbetalda förskott av avgifter för utbildningar, uppdrag m.m., som avser ett kommande räkenskapsår.

Vid Riksrevisionens granskning av årsredovisningen 2011 har Umeå universitet inte kunnat visa att posten enbart består av förskottsint betalningar avseende kommande räkenskapsår. En stickprovsmässig granskning av såväl kundfakturor som projektavtal, visar att posten i huvudsak består av avgifter/överskott från genomförda utbildningar och avslutade uppdrag under 2011 och tidigare räkenskapsår. Av de avtal som granskats framgår även att betalning normalt görs i efterskott.

Posten övriga förutbetalda intäkter består av ackumulerade överskott. Umeå universitet har i stället för att redovisa avgifterna som intäkt i resultaträkningen, valt att periodisera avgiftsintäkterna i balansräkningen. Uppkomsten av överskott av avgifter i uppdragsprojekten kan ha flera förklaringar. En förklaring är bristande kostnadsfördelning, vilket innebär att kostnader felaktigt kan ha belastat t.ex. den anslagsfinansierade verksamheten, i stället för berörda uppdragsprojekt inom den avgiftsfinansierade verksamheten. En annan förklaring är att kostnaderna har beräknats för högt och att för höga avgifter därmed har tagits ut i uppdragsprojekten. Villkoren för avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet är att avgifterna ska beräknas så att de bara täcker verksamhetens kostnader (full kostnadstäckning).

Riksrevisionen har såväl efter granskningen av årsredovisningen 2010 som efter granskningen av delårsrapporten 2011, påtalat för Umeå universitet att det finns brister i redovisningen av övriga förutbetalda intäkter. Universitetet har under 2011 inlett ett arbete med att förbättra redovisningen av intäkterna i uppdragsprojekten i den avgiftsfinansierade verksamheten. Vid granskningen av årsredovisningen noterades att detta arbete inte har varit tillräckligt utan att det fortfarande kvarstår stora brister i redovisningen.

Umeå universitet har med anledning av Riksrevisionens iakttagelser, valt att i årsredovisningen beskriva bristerna i posten övriga förutbetalda intäkter såväl i resultatredovisningen som i en not till posten.

Rekommendation

Riksrevisionen *rekommenderar* att Umeå universitet utreder vad posten övriga förutbetalda intäkter består av. Avgiftsintäkter från genomförda utbildningar och avslutade uppdrag bör redovisas som intäkt i resultaträkningen.



Universitetet bör även förbättra den löpande redovisningen av avgiftsintäkterna på ett sådant sätt att det endast är rena förskott som redovisas som övriga förutbetalda intäkter.

Umeå universitet *rekommenderas* även att se över rutinerna för fördelning av kostnader till projekten, för att säkerställa att rätt verksamhet belastas med samtliga till projekten hörande kostnader. Vid översynen bör Umeå universitet även säkerställa att de avgifter som tas ut inom den avgiftsfinansierade verksamheten beräknas i enlighet med avgiftsförordningens bestämmelser för full kostnadstäckning.

Umeå universitets relation till Uminova Holding AB

Som ett led i årets revision av Umeå universitet har en uppföljande granskning gjorts av vilka åtgärder som Umeå universitet har vidtagit med anledning av Riksrevisionens granskning 2010 av universitetets relation till Uminova Holding AB och som avrapporterades till styrelsen i en revisionsrapport (diarienummer 32-2010-0705).

Utgångspunkten för granskningen av universitetets relation till Uminova Holding AB är att det är fråga om två olika organisationsformer, där universitetet är en offentligt styrd myndighet och holdingbolaget är ett privaträttsligt aktiebolag. Verksamhet och ekonomi i universitetet respektive holdingbolag får inte blandas samman.

Relationen i de ekonomiska mellanhavandena mellan universitetet och Uminova Holding AB ska även vara affärsmässig, det får t.ex. inte förekomma någon form av kapitalöverföring. Kapitalöverföring från universitetet till holdingbolagen är inte förenligt med bestämmelserna i kapitalförsörjningsförordningen eller regeringens riktlinjer för holdingbolagen. Kapitalöverföring/-stöd till holdingbolaget eller dess dotterbolag i olika former, som inte omfattas av gruppundantagsförordningen², kan även strida mot EG-fördragets statsstödsregler.

Vid granskningen 2010 noterade bl.a. bristande affärsmässighet i universitetets ekonomiska mellanhavanden med holdingbolaget. I revisionsrapporten rekommenderades därför Umeå universitet att säkerställa att de ekonomiska mellanhavandena mellan universitetet och Uminova Holding AB, är förenliga med bestämmelserna i kapitalförsörjningsförordningen, regeringens riktlinjer för holdingbolagen, samt EG-fördragets statsstödsregler.

Vid den uppföljande granskningen har noterats att universitetet inte har vidtagit alla åtgärder som utlovades i det svar som universitetet lämnade till Riksrevisionen på revisionsrapporten.

Vid Riksrevisionens uppföljande granskning har framkommit att avtalet med Uminova Holding AB har förlängts till den 30 juni 2012 för att ge parterna tid

² EU-kommissionen antog i augusti 2008 en allmän gruppundantagsförordning för vissa kategorier av stöd som anses förenliga med den gemensamma marknaden enligt artiklarna 87 och 88 i fördraget. Gruppundantagsförordningen omfattar stöd till bl.a. forskning, utveckling och innovation.



för omförhandling. Universitetet har förskottsbetalat 3,1 miljoner kronor till holdingbolaget avseende 2012 med hänvisning till uppdragsavtalet. Holdingbolagets nya styrelseordförande är anställd vid Umeå universitet och fullgör sitt uppdrag som ordförande i bolaget inom sin anställning vid universitetet. Universitetet har dock inte begärt någon ersättning från holdingbolaget för den tid som ordförande arbetar för bolaget. Detta innebär att universitetet står för kostnaden för arbetet som utförs åt bolaget.

Umeå universitet har inte säkerställt att dessa mellanhavanden är förenliga med bestämmelserna i kapitalförsörjningsförordningen, regeringens riktlinjer för holdingbolagen samt EG-fördragets statsstödsregler.

Rekommendationer

Riksrevisionen *rekommenderar* att Umeå universitet förbättrar den interna styrningen och kontrollen i relationen till Uminova Holding AB och dess dotterbolag. Universitetet bör då bl.a. säkerställa att de ekonomiska mellanhavanden med Uminova Holding AB och dess dotterbolag, är förenliga med bestämmelserna i kapitalförsörjningsförordningen, regeringens riktlinjer för holdingbolagen, lag om offentlig upphandling samt EG-fördragets statsstödsregler. De ekonomiska mellanhavandena bör vila på affärsmässiga grunder.

Ansvarig revisor Claes Backman har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Sofie Gustavsson har varit föredragande.

Claes Backman

Sofie Gustavsson

Kopia för kännedom:

Regeringen

Utbildningsdepartementet

Finansdepartementet (budgetavdelningen)